C/2025/3176

3.6.2025.

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS ATZINUMS

(2025. gada 2. maijs)

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko Regulu (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm groza attiecībā uz prasībām vērtspapīru finansēšanas darījumiem saskaņā ar neto stabila finansējuma rādītāju

(ECB/2025/9)

(C/2025/3176)

Ievads un tiesiskais pamats

Eiropas Centrālā banka (ECB) 2025. gada 4. aprīlī un 2025. gada 22. aprīlī saņēma Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Parlamenta lūgumus sniegt atzinumu par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko Regulu (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm groza attiecībā uz prasībām vērtspapīru finansēšanas darījumiem saskaņā ar neto stabila finansējuma rādītāju ([1]) (turpmāk – "ierosinātā regula").

ECB kompetence sniegt atzinumu pamatojas uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 127. panta 4. punktu un 282. panta 5. punktu, jo ierosinātā regula attiecas uz 1) Eiropas Centrālo banku sistēmas uzdevumiem noteikt un īstenot Savienības monetāro politiku saskaņā ar Līguma 127. panta 2. punkta pirmo ielikumu, kā arī palīdzēt kompetentām iestādēm sekmīgi īstenot politiku, kas attiecas uz finanšu sistēmas stabilitāti, saskaņā ar Līguma 127. panta 5. punktu, un 2) ECB uzdevumiem, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību, saskaņā ar Līguma 127. panta 6. punktu.

ECB Padome šo atzinumu pieņēmusi saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas reglamenta 17.5. panta pirmo teikumu.

1. Apsvērumi

1.1. ECB atzinīgi vērtē nodomu grozīt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 ([2]) (turpmāk – Kapitāla prasību regula; KPR) attiecībā uz tādu vērtspapīru finansēšanas darījumu (VFD) mērķētu prudenciālo režīmu, kuru atlikušais termiņš ir īsāks par sešiem mēnešiem un kuri veikti ar finanšu klientiem saskaņā ar neto stabila finansējuma rādītāju (NSFR).

1.2. Saskaņā ar NSFR standartu, par ko vienojusies Bāzeles Banku uzraudzības komiteja (turpmāk – "Bāzeles NSFR standarts"), bankām jāuztur stabils finansējuma profils attiecībā pret to aktīvu un ārpusbilances darbību sastāvu ([3]). NSFR definēts kā pieejamā stabilā finansējuma (PSF) summa attiecībā pret nepieciešamā stabilā finansējuma (NSF) summu. Lai aprēķinātu PSF summu, uz bankas finansējuma avotiem atbilstoši to relatīvajai stabilitātei tiek attiecināti PSF koeficienti, piem., atkarībā no atlikušā termiņa un dažāda veida finansējuma sniedzēju tendences atsaukt savu finansējumu. Līdzīgi, lai aprēķinātu NSF summu, uz aktīviem un ārpusbilances posteņiem attiecina RSF koeficientus, pamatojoties uz to atlikušo termiņu un likviditātes iezīmēm. Nodrošināto kreditēšanas darījumu kontekstā NSF koeficienti atšķiras arī atkarībā no šo darījumu pamatā esošā nodrošinājuma likviditātes iezīmēm.

1.3. ECB saprot, ka ierosinātās regulas mērķis ir padarīt pastāvīgu pašreizējo pārejas prudenciālo režīmu, kas attiecas uz īstermiņa VFD un nenodrošinātiem darījumiem ar finanšu klientiem un kas, ja netiks veikti tiesību aktu grozījumi, pēc pārejas perioda beigām tiktu saskaņots ar Bāzeles NSFR standartā noteikto režīmu.

([1]) COM(2025) 146 final.

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj).

([3]) Bāzeles Banku uzraudzības komiteja, *Basel III: the net stable funding ratio*, 2014. gada oktobris, pieejams Bāzeles Banku uzraudzības komitejas tīmekļa vietnē www.bis.org.

1.4. Attiecībā uz īstermiņa VFD, kas nodrošināti ar 1. līmeņa aktīviem, tostarp ES valstu obligācijām, ECB apsvērusi ierosinātās regulas mērķēto grozījumu ietekmi uz VFD tirgus darbību un finanšu stabilitāti ([4]).

1.5. No vienas puses, pārejas režīma, kura ietvaros īstermiņa darījumiem ar finanšu klientiem piemēro zemākus NSF koeficientus, izbeigšana varētu negatīvi ietekmēt likviditātes sadali un valdības obligāciju absorbciju ar VFD tirgu palīdzību. Proti, regulatīvo izmaksu pieaugums varētu izraisīt cenu izmaiņas un šāda VFD tirgus segmenta dziļuma samazināšanos. Šie traucējumi varētu notikt laikā, kad izziņotās pārmaiņas Eurosistēmas monetārās politikas īstenošanas darbības principos paredz lielāku paļaušanos uz VFD tirgu likviditātes pārdalē ([5]). Turklāt iespējamais VFD tirgus aktivitātes kritums varētu ietekmēt valdības obligāciju tirgu, jo abi šie tirgi ir cieši saistīti. Ņemot vērā iepriekš minēto, vairākās jurisdikcijās, piem., ASV un Apvienotajā Karalistē, piemērojot NSFR, netiek pieprasīts stabils finansējums šādiem darījumiem, kas nodrošināti ar 1. līmeņa aktīviem (sk. tabulu 1.8. punkta beigās).

1.6. No otras puses, Bāzeles NSFR standarta kalibrēšanas pamatā esošie prudenciālie un finanšu stabilitātes apsvērumi joprojām ir spēkā ([6]). Faktiski pārejas režīma NSF koeficienti var nepietiekami segt finansējuma riskus, ko rada īstermiņa darījumi ar finanšu klientiem. Pieprasot stabilu finansējumu īstermiņa darījumiem, tostarp VFD, kas nodrošināti ar 1. līmeņa aktīviem un ko veic ar finanšu klientiem, var labāk ņemt vērā iespējamo franšīzes risku, kas var stimulēt bankas pārjaunot daļu no to īstermiņa kredītiem. Turklāt pozitīvs RNSF koeficients varētu mazināt kreditēšanas un finansējuma termiņu nesakritības risku īstermiņa VFD kategorijā, kā arī problēmu izplatīšanās starp iestādēm riskus likviditātes šoku laikā.

1.7. Kopumā, ņemot vērā bažas par tirgus funkcionēšanu un ar to saistīto ietekmi uz monetārās politikas īstenošanu, ECB atbalsta pašreizējā režīma pagarināšanu attiecībā uz īstermiņa VFD, kas nodrošināti ar 1. līmeņa aktīviem, piem., par pieciem gadiem, kā pagaidu pasākumu, uz kuru būtu jāattiecina pārskatīšanas klauzula. Pāragri secināt, ka bažas par tirgus funkcionēšanu ilgtermiņā pārsniedz finanšu stabilitātes un uzraudzības ieguvumus. Tāpēc ECB ierosina ierobežot termiņa pagarināšanu, uzsverot arī Savienības apņemšanos ievērot starptautiskos standartus. Pēc tam šo jautājumu varētu vēlreiz pārskatīt, ņemot vērā VFD tirgu darbību pēc Eurosistēmas darbības principu pārmaiņu pabeigšanas, kā arī ņemot vērā piesardzības un finanšu stabilitātes apsvērumus.

1.8. Attiecībā uz īstermiņa VFD, kas nodrošināti ar citiem aktīviem, kā arī nenodrošinātiem darījumiem jāatzīmē, ka šādi darījumi rada lielākus finansējuma riskus salīdzinājumā ar iepriekš aplūkotajiem darījumiem, un tas būtu pienācīgi jāatspoguļo NSFR. Attiecībā uz VFD – aktīvu, kas nav 1. līmeņa aktīvi, iezīmes ir atšķirīgas, un, lai gan daži šādi aktīvi ir augsti likvīdi, citi aktīvi ne vienmēr ir pietiekami likvīdi, lai pamatotu pašreizējo 5 % NSF koeficientu. NSF koeficients 5 % apmērā vērtspapīru finansēšanas darījumiem, kas nodrošināti ar citiem aktīviem, ir zems salīdzinājumā ar citām jurisdikcijām (sk. tabulu, ņemot vērā, ka lielākā daļa jurisdikciju, kuras piemēro Bāzeles NSFR standartu un kuras nav ietvertas tabulā, piemēro Bāzeles NSFR standarta attiecīgo kalibrējumu ([7])). Tāpat attiecībā uz nenodrošinātiem darījumiem pašreizējais 10 % NSF koeficients ir zemāks par 15 % koeficientu, ko izmanto lielākā daļa galveno jurisdikciju. Potenciālo finansējuma risku un citās jurisdikcijās piemērotā režīma dēļ šīs plānotās pastāvīgās novirzes no Bāzeles NSFR standarta ir nepamatotas. Ņemot vērā iepriekš minēto, šādiem darījumiem piemērotā pašreizējā režīma pagarināšanas gadījumā pagarināšanai vajadzētu būt pagaidu rakstura.

([4]) Sk. *ECB staff response to the European Commission's call for evidence on a targeted amendment to the prudential treatment of securities financing transactions under the net stable funding ratio*, 2025. gada marts, pieejams ECB tīmekļa vietnē www.ecb.europa.eu.

([5]) Sk. ECB Padomes paziņojumu "Monetārās politikas īstenošanas darbības principu pārmaiņas", 2024. gada 13. marts, un ECB bloga rakstu *Repo markets: Understanding the effects of a declining Eurosystem market footprint*, 2024. gada 23. jūlijs, abi pieejami ECB tīmekļa vietnē www.ecb.europa.eu.

([6]) Sk. Eiropas Banku iestādes (EBI) *Report on specific aspects of the NSFR framework under Article 510(4), (6) and (9) of Regulation (EU) No 575/2013*, 2024. gada janvāris, pieejams EBI tīmekļa vietnē www.eba.europa.eu. Pārskats tika publicēts, ievērojot pilnvaras, kas EBI piešķirtas ar CRR 510. panta 6. punktu.

([7]) NSFR īstenošanas dažādās jurisdikcijās detalizētus novērtējumus skatīt *Basel Committee on Banking Supervision, RCAP Jurisdictional assessments: regulatory implementation consistency*, pēdējo reizi atjaunots 2025. gada 2. aprīlī, pieejams Starptautisko norēķinu bankas tīmekļa vietnē www.bis.org.

Īstermiņa darījumu ar finanšu darījumu partneriem NSF koeficienti galvenajās jurisdikcijās							
Darījuma veids	**ES**	**CA** ([1])	**CH** ([2])	**JP** ([3])	**UK** ([4])	**US** ([5])	**Bāzele**
VFD, kas nodrošināti ar 1. līmeņa aktīviem	0 %	5 %	10 %	0 %	0 %	0 %	10 %
VFD, kas nodrošināti ar aktīviem, kuri nav 1. līmeņa aktīvi	5 %	10 %	10 % ([6])	15 %	5 %	15 %	15 %
Nenodrošināti kredīti	10 %	15 %	15 % ([7])	15 %	10 %	15 %	15 %

([1]) **Kanāda**: sk. Office of the Superintendent of Financial Institutions, *Liquidity Adequacy Requirements (LAR) (2025) Chapter 3 – Net Stable Funding Ratio*, pieejams Kanādas Finanšu iestāžu uzraudzības biroja tīmekļa vietnē www.osfi-bsif.gc.ca.

([2]) **Šveice**: sk. the Swiss Federal Council, *Ordinance on the Liquidity of Banks and Securities Firms of 30 November 2012 (Liquidity Ordinance, LiqO; RS 952.06)*, pieejams Šveices Federālās padomes tīmekļa vietnē www.fedlex.admin.ch.

([3]) **Japāna**: sk. Bank for International Settlements, *Regulatory Consistency Assessment Programme (RCAP): Assessment of Basel Committee's Net Stable Funding Ratio standard – Japan*, pieejams SNB tīmekļa vietnē www.bis.org.

([4]) **Apvienotā Karaliste**: sk. *Bank of England Prudential Regulation Authority Rulebook – Liquidity (CRR)*, pieejams www.prarulebook.co.uk.

([5]) **Amerikas Savienotās Valstis**: sk. *Comptroller of the Currency, Federal Reserve System and Federal Deposit Insurance Corporation, Net Stable Funding Ratio: Liquidity Risk Measurement Standards and Disclosure Requirements, 86 Fed. Reg. 9120 (Feb. 11, 2021)*, pieejams Federālā reģistra tīmekļa vietnē www.federalregister.gov.

([6]) VFD, kas nodrošināti ar 2.a līmeņa aktīviem, piemēro 10 % NSF koeficientu.

([7]) VFD, kas nodrošināti ar nodrošinājumu, kas nav 1. līmeņa un 2.a līmeņa aktīvi, kā arī nenodrošinātiem darījumiem piemēro 15 % NSF koeficientu.

Gadījumos, kuros ECB iesaka grozīt ierosināto regulu, konkrēti redakcionālie priekšlikumi ir izklāstīti atsevišķā tehniskā darba dokumentā, kuram pievienots attiecīgs paskaidrojuma teksts. Tehniskais darba dokuments angļu valodā ir pieejams *EUR-Lex*.

Frankfurtē pie Mainas, 2025. gada 2. maijā

ECB priekšsēdētāja
Christine LAGARDE